

Vaikutusten ennakkoarviointi Kuopion kaupungin päätöksenteossa

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman 2025 -2028 hyväksyminen

Tarja Hartikainen

Tarja Hartikainen, Jaana Partanen, Heikki Kallunki, Isto Mononen

Merkkien selitykset

- ++ Merkittävä ja pitkäaikainen myönteinen vaikutus - Lyhytaikainen kielteinen vaikutus
+ Lyhytaikainen myönteinen vaikutus - - Merkittävä ja pitkäaikainen kielteinen vaikutus
o Neutraali vaikutus tai ei vaikutuksia asiaan

Päätöksen vaikutus

Strategiavaikutukset			
Kuopion strategia: Kuopio 2030 strategia			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Hyvinvoiva ja yhteisöllinen <ul style="list-style-type: none"> • Elinympäristö ja osallisuus • Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot • Elinikäinen oppiminen, työ ja toimeentulo • Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	++	Toimitilojen osalta varmistetaan tilojen terveydellisiä olosuhteita. Päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten sekä hoitokotien terveydellisiä oloja valvotaan säännöllisesti. Tupakointikieltoja valvotaan.
2	Elinvoimainen ja kasvava <ul style="list-style-type: none"> • Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyyssympäristö • Rohkea ja kestävä kaupunkikehitys • Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus • Kasvava matkailu ja vetovoimaiset tapahtumat • Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	+	Valvonnalla varmistetaan rehti kilpailu ja velvoitteiden hoito, karsitaan vilpillistä toimintaa. Uusille yrittäjille annetaan ohjausta ja neuvontaa. Suuri osa palveluista helposti saatavilla myös sähköisesti.
3	Ilmasto- ja resurssiviisas <ul style="list-style-type: none"> • Kiertotalous ja resurssiviisaus • Viisas liikkuminen ja kestävä yhdyskuntarakenne • Luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja luontokadon torjunta • Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	++	Tuemme toimialoja varautumisessa ja terveydellisten olojen turvaamisessa. Vahvistamme varautumista ja valmiutta häiriötilanteisiin.
4	Uudistuva ja yhdessä tekevä <ul style="list-style-type: none"> • Sujuva ja uudistuva toiminta • Uudistuva johtaminen • Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö • Kestävä talous	++	Kouluttaudumme koko ajan ja uudistamme prosesseja. Teemme toimialojen välistä yhteistyötä.
	Poikkileikkaavat tavoitteet: <ul style="list-style-type: none"> • Digitaalisuus, kumppanuus, kansainvälisyys	++	Suuri osa palveluista on saatavilla sähköisesti. Olemme mukana kansainvälisessä hankkeessa (One Health 4 Cities).

Johtopäätös ja perustelut:

Ympäristöterveydenhuolto keskittyy toiminnassaan laajasti terveellisen elinympäristön turvaamiseen ja edistämiseen. Valvonnassa priorisoidaan lasten ja nuorten elinympäristöjen terveellisyys ja terveyshaittaepäilyjen selvittäminen

Vaikutukset ihmisiin (Ennakoarvio päätösten sosiaalisista ja terveysvaikutuksista eri ihmisryhmiin, esimerkiksi sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, iän, asuinpaikan, kielen, kulttuuritaustan, tulojen, koulutuksen, ammatti- ja työmarkkina-aseman tai erityisryhmän tms. mukaan.)

Mihin väestöryhmiin päätöksellä on vaikutuksia:

Merkitse rastilla ikäryhmät: Kaikki__x_ Aikuiset__ Ikääntyneet__

Lapsiin ja nuoriin kohdistuvat vaikutukset kuvataan kohdassa "Lapsivaikutusten arviointi"

Kohdistuuko päätös jonkin tiettyyn väestöryhmään Ei, Kyllä, mihin _____

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Palvelujen saatavuuteen ja yhdenvertaisuuteen, sekä laatuun (esimerkiksi koulutus, kulttuuri ja liikunta jne.)	++	Valvontasuunnitelma sisältää koulutus ja vapaa-ajan palveluiden tilojen säännöllisen terveydellisten olosuhteiden valvonnan.
2	Sosiaaliseen elinympäristöön (esimerkiksi ihmissuhteisiin, syrjintään, yhteisöllisyyteen, yhteisölliseen, kulttuuriseen tai hengelliseen osallistumiseen)	+	Moniammatillinen arviointi koulutarkastusten yhteydessä sekä yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa. Yhteistyötä kaupungin toimeenpanevan hyvinvointiryhmän kanssa.
3	Elintapoihin (esimerkiksi ruokavalioon, päihteiden käyttöön, liikuntaan, virkistäytymiseen, riskikäyttäytymiseen)	+	Mukana ehkäisevän päihdetyön ryhmässä, tupakoinnin vähentäminen Siivottomuustapausten kokonaisvaltainen hoito yhdessä sosiaalitoimen kanssa
4	Terveyteen (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen)	++	Terveydellisten olosuhteiden valvonta ja edistäminen.
5	Osallistumiseen (osallistuminen päätöksiin ja vaikuttaminen, tiedonsaanti jne.)	+	Viestimme ja tiedotamme aktiivisesti ympäristöterveydestä
6	Väestöryhmien toimeentulo (työllisyys, talous, varallisuus jne.)	o	
7	Yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, kuten sukupuolten välinen tasa-arvo sekä terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen	++	Tavoitteena turvata terveellinen elinympäristö kaikille

Johtopäätös ja perustelut

Ympäristöterveydenhuollon tavoitteena on turvata kaikille terveellinen elinympäristö. Erityisesti valvomme lasten, nuorten sekä vanhusten ja laitoshoidossa olevien ja muiden herkkien ryhmien tilojen terveydellisiä olosuhteita.

Lapsivaikutusten arviointi (LAVA) (Ennakoarvio päätösten vaikutuksista lapsen oikeuksien toteutumiseen)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Lapsen oikeus elämään, henkiinjäämiseen ja kehittymiseen (6 artikla) (esimerkiksi fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen terveyteen ja turvallisuuteen, perheeseen, asumiseen, liikkumiseen, vapaa-aikaan ja harrastuksiin, kaverisuhteisiin, oikeuteen saada laadukasta opetusta tai varhaiskasvatusta tai pedagogista/erityistä tukea)	++	Päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten terveydellisiä oloja valvotaan säännöllisesti. Myös monien harrastustilojen terveydelliset olot ovat säännöllisen valvonnan piirissä. Teemme yhteistyötä ehkäisevän päihdetyön kanssa.
2	Syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus (2 artikla) (esimerkiksi miten vaikuttaa läheisiin ja jatkuviin ihmissuhteisiin, erilaisiin lapsiryhmiin, eri alueilla asuviin, erityisen haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin, lasten syrjäytymiseen)	o	
3	Lapsen oikeus tulla kuulluksi ja hänen näkemyksensä kunnioittaminen (12 artikla) (Miten lasten/ nuorten kanssa on käsitelty asioita ja miten heitä on kuultu? Mitä näkemyksiä heillä on ollut)	o	
4	Miten lapsiin ja nuoriin kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia voidaan vahvistaa? Miten lapsiin ja nuoriin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia voidaan poistaa tai ainakin lieventää?	o	
Johtopäätökset ja perustelut (lapsen edun huomioiminen, 3.1 artikla) Omassa työssämme turvaamme lapsille terveellistä elin- ja oppimisympäristöä.			

Vaikutukset maaseutuun (Ennakoarvio päätöksen vaikutuksista erityisesti maaseudun toimintaympäristöön.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Maaseudun palvelut (asumisen ja palveluiden saatavuus, laatu ja hinta, saavutettavuus, yhteydet ja infrastruktuuri)	+	Ympäristöterveydenhuollon palvelut ovat saatavilla tasapuolisesti koko Kuopion alueella

2	Maaseudun elinvoima (elinkeinot, yrittäjyys ja työ, osaaminen, vahvuudet ja vetovoimatekijät)	o	
3	Maaseudun demokratia (yhteisöllisyys, sosiaalinen pääoma ja kansalaisten osallistuminen)	o	
4	Miten maaseudulle kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia voidaan vahvistaa? Miten maaseudulle kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia voidaan poistaa tai ainakin lieventää?	o	

Johtopäätös ja perustelut

Ympäristöterveydenhuollon palvelut ovat saatavilla tasapuolisesti koko Kuopion alueella

Vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon (Ennakoarvio vaikutuksista, jotka aiheutuvat luonnonvarojen ja energian käytöstä ja niihin liittyvistä päästöjen ja jätteiden määrästä, kulutuskäyttämisen muutoksesta tai toimintojen sijoittumisesta ja niihin liittyvistä liikkumis- ja liikenneratkaisuista.)

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Fyysiseen elinympäristöön ja viihtyvyyteen (työ ja asumisolot, liikenne- ja liikkumismahdollisuudet, esimerkiksi melu, ilman epäpuhtaus, onnettomuusriski jne.)	++	Vastaamme tupakointikieltojen ja rajoitusten valvonnasta. Huomioimme terveydelliset olosuhteet sekä elintarvikelainsäädännön vaatimukset rakennuslupien käsittelyssä. Otetaan lausunnoissa kantaa terveellisen elinympäristön varmistamiseksi.
2	Maaperään, vesistön ja luonnon monimuotoisuuteen	+	
3	Kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämiseen ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja varautumiseen	+	
4	Luonnonvarojen käyttöön, jätteiden määrään ja haitallisuuteen sekä kierrätysasteeseen	+	
5	Maisemaan, kaupunkikuvaan, kulttuuriperintöön	o	
6	Rakennettuun ympäristöön ja yhdyskuntarakenteeseen	+	

Johtopäätös ja perustelut

Olemme edistämässä terveydellisen näkökulman huomioimista elinympäristöä koskevassa päätöksenteossa.

Ennakoarvio vaikutuksista kunnan talouteen ja henkilöstöön

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Kunnan henkilöstöön (asema, määrä, osallistuminen jne.)	+	

2	Kunnan talouteen (menoihin, tuloihin, investointeihin, velkaantumiseen jne.)	++	Ehkäistään kustannuksia aiheuttavia terveyshaittoja ja epidemioita
3	Tuloksellisuuteen, tuottavuuteen ja toimintatapoihin	++	valvonnassa havaitaan epäkohtia, jotka pitkällä tähtäimellä voivat aiheuttaa mittavia kustannuksia vaativia investointeja

Johtopäätös ja perustelut

Ympäristöterveydenhuollon avulla voidaan saada aikaan merkittäviä kustannussäästöjä havaitsemalla ja poistamalla terveyshaittaa aiheuttavia tekijöitä hyvissä ajoin. Monet epäkohdat aiheuttavat pitkittyessään terveyshaittaa tai vaativat kalliita korjaustoimenpiteitä.

Vaikutukset yrityksiin (Vaikutukset, jotka aiheutuvat esimerkiksi julkisista hankinnoista, asunto- ja kaavoituspolitiikasta, liikennetarkaisuisista tai kunnan talouspolitiikasta.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Edistää yritystoiminnan edellytyksiä paikkakunnalla / parantaa yritysten toimintaympäristöä	++	Karsitaan harmaata taloutta, annetaan ohjausta ja neuvontaa toimijoille
2	Yritystoiminnan monipuolistumiseen, markkinarakenteeseen ja liiketoimintaan	o	
3	Työpaikkojen muodostumiseen	+	
4	Yritysten kehittämiseen	++	
5	Yritysten työvoiman saantiin	o	
6	Yritysten tavara- ja työpaikkaliikenteeseen	o	
7	Yritysten asiakasvirtaan	++	Asiakkaat voivat luottaa valvottuun toimintaan. Valvonnan tulokset julkisia.
8	Yritysten osallistumiseen julkisiin hankintoihin	+	
Johtopäätökset ja perustelut Varmistamme rehdin yritystoiminnan ja karsimme valvonnalla terveyshaittaa aiheuttavaa vilpillistä toimintaa. Hankimme osan tarvittavista palveluista hankintalainsäädännön mukaisella kilpailuttamisella.			